

Расевич Л.П.

Каменец-Подольский национальный университет имени Ивана Огиенко

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СРЕДСТВ ИМИДЖМЭЙКИНГА КАК ФАКТОР МИФОЛОГИЗАЦИИ ОБРАЗА ХОЛМСА

Аннотация

Исследовано, как влияет последовательное использование Конан Дойлом технологии имиджмейкинга и методик внушения на создание желаемого имиджа Шерлока Холмса. Выявленные технологии позволяют утверждать, что в структуре текста они стали продуктивным средством коммуникации между автором и читателем, что привело к гиперреализации авторского замысла и имело своим следствием беспрецедентную для современной мировой литературы мифологизацию характера детектива Дойла.

Ключевые слова: имидж, технология, имиджмейкинг, мифологизация, Шерлок Холмс.

Rasevych L.P.

Kamianets-Podilsky National University named after Ivan Ohienko

USING OF IMAGE-MAKING TECHNOLOGY AS THE FACTOR OF MITHOLOGIZATION OF HOLMES' CHARACTER

Summary

The effect of sequential use of image-making technologies and techniques of suggestion by Conan Doyle for the purpose of creating the desired Sherlock Holmes' image is researched. Identified technologies found to suggest that in the structure of the text they are productive means of communication between author and reader, which led to hiperrealization of author's intention and had the effect of an unprecedented in the modern world literature mythologization phenomenon of Doyle's detective.

Keywords: image, technology, image-making, mythologization, Sherlock Holmes.

УДК 81'255.4:801.82.2-3

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ДЕФОРМАЦІЇ В ІНТЕРПРЕТАЦІЙНІЙ МОДЕЛІ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ

Ребенко М.Ю.

Інститут філології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Досліджено теоретичні питання інтерпретаційної концепції перекладу, які покликані висвітлювати причини та результати розширення меж перекладацької свободи. Показано, що явищу перекладацької деформації до цього часу наука про переклад не приділяла належної уваги. Через відсутність чіткого тлумачення перекладацької деформації зафіксовано уповільнення процесу термінологічного визначення та однозначності розуміння базових трансляційних понять у контексті становлення перекладознавства як самостійної дисципліни.

Ключові слова: перекладацька деформація, перетворення в перекладі, інтерпретація, стратегія перекладача, художній переклад.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку перекладознавства природа літературного або художнього перекладу, його принципи та специфіка, зокрема такі питання, як ступінь повноти й точності відтворення в перекладі системи смислів оригіналу, неминучість втрат під час її передачі, усвідомлення певної частковості перекладу і, як наслідок, – право перекладача «на вільне поводження з оригіналом, на будь-які переробляння, виправлення, наслідування тощо» [3, с. 15], є предметом найбільшої полеміки в науковому середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сучасному етапі розвитку перекладознавства природа перекладацьких перетворень виявляється достатньо висвітленою і представлена такими системами: *трансформаційні операції* (В. Іовенко (1987), В. Карбан (2001), В. Комісаров (2001), В. Коптілов (1962), Я. Рецкер (1987), В. Розенцвейг (1964), Р. Якобсон

(1978), Р. Newmark (2003), D. Kratz (1979)); *перекладацькі модифікації* (Н. Гладуш (2003), Л. Нелюбін (2003), А. Швейцер (1988, 1989)); *поверхові девіації* (І. Кобякова (2007, 2010), С. Швачко (2005)); *лексико-граматичні транспозиції* (М. Аполлова (1977), Н. Михайлюк (2007), О. Мушніна (2006), К. Недбайло (2009)); *адаптивні моделі* (В. Демецька (2007), С. Засекін (2006), О. Кальниченко і В. Подміногін (2004, 2005), В. Мирошніченко (2003), А. Науменко (2003), В. Радчук (2004), Е. Nida (1964)); *асиметрія як результат трансформацій* (Т. Некряч (2005, 2006), В. Hatim, I. Mason (1990), L. Venuti (1995, 1998), В. Матюша (2008)); *семантичні / значеннєві зсуви* (Н. Нестерова (2005), А. Попович (1980), І. Чаричанська (2005)); *перекладацькі деформації* (М. Гарбовський (2004), О. Кретов (2002), О. Чередниченко (2007), J. Assmann (1996), A. Bergman (2004), H. Miller (1996), Ю. Плешкова (2007)) тощо.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Огляд робіт із питань сутності перекладацьких перетворень дає змогу констатувати певну невизначеність у розумінні поняття перекладацької деформації. Якщо на нинішньому етапі становлення перекладознавчої парадигми зміст таких базових понять, як «трансформація», «адаптація», «асиметрія», «перекладацькі зсуви» тощо, є значною мірою однозначно визначеним і ґрунтовно теоретично та практично розробленим, то явищу перекладацької деформації до цього часу наука про переклад не приділяла належної уваги.

Мета статті полягає у системному аналізі теоретичної визначеності перекладацької деформації, а саме в розкритті характеру цього феномена із позицій сучасного перекладознавства.

Виклад основного матеріалу. У найбільш загальному розумінні переклад – це комплекс перетворень об'єктів і структур одиниць однієї мови в об'єкти і структури іншої мови за відповідними правилами [5, с. 12]. Трактуювання сутності поняття «перетворення» в роботах В. Комісарова варіюється від загального до конкретного. Наприклад, перетворенням у процесі міжмовної комунікації вихідного тексту в цільовий текст, який адекватно сприймається рецептором, дослідник називає загальний феномен мовного посередництва [6, с. 42]. На думку Р. Якобсона [14, с. 1–2], синонімом до більш загальних понять «перетворення» і «перекодування» є поняття перекладацької інтерпретації. Щодо цього В. Радчук стверджує, що будь-який переклад, зроблений людиною, – це інтерпретація [11, с. 109], адже, як слушно зауважує Ю. Найда, «...між мовами не може бути точних відповідностей. Тобто абсолютно точний переклад неможливий» [8, с. 114].

Слов'янській культурі притаманне інтерпретування. У перекладі це виявляється в інтерпретації тексту-оригіналу (ТО). Сучасний переклад трактується як процес і результат інтерпретації [10], а перекладач – як інтерпретатор і співавтор тексту-перекладу (ТП) [12, с. 3]. Інтерпретаційна модель мовного посередництва як один із пріоритетних напрямків дослідження сучасної науки про переклад привносить у цільову культуру нові знання, виявляє невідомі раніше властивості, закономірності тощо. Ця модель не ставить перекладачів у жорсткі рамки абсолютно повного, еквівалентного відтворення усього комплексу лексичних, семантичних, синтаксичних і словотвірних одиниць ТО, а орієнтує перекладачів на виважене прийняття рішення про перетворення тих чи інших одиниць оригіналу з метою збереження найсуттєвішого – смислової, прагматичної та художньої цінності першоджерела (див. І. Левий (1974), Р. Зорівчак (2001), М. Новикова (1986), Л. Коломієць (2008), Ж. Холмс (2005), С. Landers (2001)). Так, інтерпретація О. Казакової авторської топонімічної номінації *Cambridge* в оповіданні сучасного британського письменника Джона Веддінгтона-Фезера «Дівчина на ім'я Ен» («Ann», J. Waddington-Feather) виявляється семантично надлишковою. З огляду на високий ступінь інформаційного розвитку сучасного суспільства, уведене українською перекладачкою пояснення цієї лексики ТО у формі відокремленої уточнювальної прикладки («один з найпрестижніших університетів із дуже високими критеріями відбору» [20, с. 108]) вважаємо зайвим.

Пошук оптимального відповідника в межах інтерпретаційної концепції перекладу – справа не легка. Так, перекладаючи назви неймовірних ласощів міста Вонки, головного персонажа повісті для дітей «Чарлі і шоколадна фабрика» сучасного

англійського письменника Роальда Дала («*Charlie And The Chocolate Factory*», Roald Dahl), В. Морозов розширює лексико-семантичне навантаження авторських номінацій: *Everlasting Gobstoppers* – вічні барбариски, *Hair Toffee* – волосяні іриски, *Wonka's Whipple-Scrumptious Fudgemallow Delight* – високочудесний зефірмелад Вонки, *the Rock-Candy Mine* – шахта з видобування драже «Морські камінчики», *Luminous Lollies* – чупа-чупси, що світяться, та ін. Розширення у ТП предметно-асоціативного зв'язку в рамках словосполучення ТО може викликати неоднакове сприйняття авторських образів первинною і вторинною аудиторіями. Проте така перекладацька інтерпретація виправдана з огляду на макромету перекладу В. Морозова – створення ефекту цілісного сприйняття твору цільовою аудиторією – дітьми.

Інтерпретаційні можливості мови безмежні (див. J. Catford (1965), P. Newmark (1991, 2003), F. Schleiermacher (1992), S. Shiyab (2006), M. Snell-Hornby (1988), G. Toury (1995), H. Vermeer (1994)). Однак, коли ми говоримо про інтерпретацію в перекладі, маємо на увазі насамперед процес прийняття перекладачем виважених рішень інтерпретувати з причин об'єктивно неминучих розбіжностей між мовами оригіналу та перекладу задля адекватного передання семантичних і прагматичних смислів оригіналу. Ось чому проблема кореляції об'єктивно-неминучих розбіжностей, які приводять до асиметрії у перекладі, із впливом психологічно-мовної особистості перекладача та його творчого вибору не втратила своєї актуальності.

У сучасних перекладознавчих студіях виокремлюється феномен перекладацької деформації. У монографії М. Гарбовського [2] поняття «деформація» розуміється як (1) свідомий, раціональний процес перетворення ТО в перекладі, в основі якого лежить уявлення перекладача про кінцеву мету своєї роботи; (2) усвідомлене викривлення певного параметра ТО, виправданням чому є прагнення виконати глобальне перекладацьке завдання; (3) так званий «тактичний хід» у руслі певної перекладацької стратегії і (4) як свідомий «вимушений відступ на одному фланзі задля нанесення головного удару на іншому» [2, с. 513–514]. З одного боку, цим яскравим і виразним визначенням бракує наукової чіткості, а з іншого – важко погодитися з думкою дослідника, що перекладач раціонально і свідомо ставить собі за мету будь-яку деформацію тексту. Навпаки, кінцевою метою своєї роботи кожен фаховий перекладач апіорі бачить такий переклад, який ні в чому не поступається оригіналу та спроможний посісти в культурі-джерелі гідне місце.

Останні теоретичні дослідження російської школи перекладу [1, с. 105–106] засвідчують факт складності розширеної типології перекладацьких перетворень М. Гарбовського. На нашу думку, найбільшою мірою це стосується також багатослівного й непрозорого трактування сутності поняття «деформація», двоїстої його інтерпретації: з одного боку – це «свідомий раціональний процес, в основі якого лежить певна перекладацька концепція», а з іншого – «перекладацька дія», «операція» [2, с. 506–507]. Тут можна бачити уподібнення понять «стратегія» і «процес», що ускладнює розуміння терміна. Отже, вважаємо, що наведені дефініції можна використати для обґрунтування проблематики деформації в перекладі лише частково.

Є й інший підхід [7], за якого деформація ТО у перекладі розглядається як явище кількісних розбіжностей одиниць оригіналу та його перекладу. На нашу думку, таке розуміння деформації О. Кре-

товим – суто формалістичне. У цій теорії слабкою ланкою, за нашим переконанням, є пріоритетність застосування отриманих результатів переважно в комп'ютерній лінгвістиці, що недостатньо для розкриття прагматичного аспекту процесу перекладу, а також характеру його зв'язку та взаємозумовленості з об'єктивними параметрами тексту.

О. Чередниченко говорить про можливість появи у перекладі певної деформації як наслідку варіативності мови перекладу (МП) у художньому дискурсі, де спостерігається найвищий «ступінь коливання мовної норми» [13, с. 160]. Дослідник оперує поняттям «деформація» в контексті загальномовної тенденції варіативності МП, що пояснюється потребою культури-приймача у певних запозиченнях [13, с. 170–176]. Отже, О. Чередниченко не тільки не заперечує появу перекладацької деформації, а й говорить про цілковиту припустимість відхилень, «які сприяють збереженню національної та стилістичної своєрідності оригіналу, розширенню виражальних можливостей цільової мови і культури» [13, с. 160], у разі незбігу норм вихідної та цільової мов. Таке розуміння сутності поняття деформації в перекладі видається нам найбільш чітким і системним. Наприклад, в оповіданні сучасного англійського прозаїка Дж. Веддінгтона-Фезера «*Ann*» автор вживає алюзивні імена *Doll Tearsheet* і *Mistress Quickly* – літературні персонажі шекспірівських історичних хронік «Генріх IV», «Генріх V» і комедії «Віндзорські жартівниці»: «*And it was her [Ann's] voice that brought life into the classroom in every part she played, especially the Doll Tearsheet and Mistress Quickly kind of characters*» [21, с. 54]. У британській культурі ці імена викликають чітко окреслені конотації – це меткі, беручкі та хвацькі жінки, чії стосунки з мораллю є не надто суворими. Натомість український перекладач Д. Дроздовський пропонує таку версію: «*І саме її голос оживляв наше шкільне життя і кожну роль, яку вона грала, особливо якщо це були фривольні жінки та повійниці*» [20, с. 107] (виділено мною. – М.Р.). В українській літературній парадигмі ці промовисті імена актуалізовані завдяки повному перекладу творів Шекспіра. Так, вони прекрасно відтворені в перекладах Д. Паламарчука і О. Сенюк, яким вдалося, не порушуючи власне англомовного оформлення прізвищ, майстерно зберегти їхню образність як натяк і на зовнішність цих героїнь, і на особливості їхнього темпераменту, і на рід занять: *Mistress Quickly* (*quickly* – «швидко, прудко, хутко») – пані Стриблі (переклад О. Сенюк), *Doll Tearsheet* (*doll* – «лялька», *tear sheet* – «рви простирадло») – Доллі Продран (переклад Д. Паламарчука).

Тому, як слушно зауважують Т. Некряч і А. Кам'янець, цільові тексти з алюзіями «... неминуче будуть асиметричними оригіналам: у цільовій культурі є значно менше «ідеальних читачів», здатних відчувати національно-культурні смисли оригінальних інтертекстуальних посилаєнь... Однак цитування перекладів творів-прототекстів усе ж підвищує шанси на впізнаваність алюзії в цільовому тексті й сприяє інтеграції цих перекладів у цільову культуру» [4, с. 160–161]. Тож описовий переклад Д. Дроздовського розвиває чітко окреслені художні образи першоджерела і зумовлює мікродеформацію, яка не повністю розкриває систему смислів автора оригіналу. Така деформація видається невиправданою ні з погляду мовних, ні позамовних факторів.

Спробуємо глибше проаналізувати, як висвітлюється проблема деформації у сучасних перекладознавчих концепціях. Аспект кількісної оцінки ступеня деформації в перекладі представлений та-

кож у праці Ю. Плешкової за допомогою методу «напруженої структури», сутність якого полягає у насильницькому впровадженні певної деформації в конкретний текст з метою виявлення й аналізу ядерних компонентів змісту художнього тексту, обов'язкових для трансляції, а також варіативних одиниць, які продовжують життя твору [9]. Уводячи нові поняття екзодеформації, ендоедеформації і проміжної деформації, дослідниця, за нашим переконанням, нашаровує додаткові якості на вказані поняття, тобто не спрощує сприйняття та розуміння їхньої сутності. Тож важко уявити доцільність уведення такого методу в дослідженнях сучасних теоретиків і критиків художнього перекладу.

У сучасних зарубіжних теоретичних перекладознавчих дискусіях ідея про те, що художній переклад став предметом «викривлень і деформацій як на свідомому, так і несвідомому рівнях» [17, с. 819], набуває все більшої актуальності для подальших ґрунтовних досліджень.

«Деформаційні універсалиї» («the universals of deformation» [15, с. 289]) художнього перекладу, запропоновані французьким теоретиком і практиком перекладу ХХ ст. Антуаном Берманом, стали спробою представити процес перекладу як феномен «trial of the foreign», коли МП спроможна залучати до своїх структур елементи мови оригіналу (МО). Розроблені А. Берманом 12 «деформаційних тенденцій» логічного обґрунтування («rationalization»), облагороджування й популяризації («ennoblement and popularization»), збіднення кількісно-якісного наповнення ТО у ТП («qualitative and quantitative impoverishment»), руйнації ритму, значеннєво-важливих і власне національних елементів першотвору, його моделей і структур у ТП («the destruction of rhythms, underlying networks of signification, vernacular networks or their exoticization, linguistic patternings»), вилучення сталих виразів та ідіом («destruction of expressions and idioms»), стирання явища суміщення МО і МП («the effacement of the superimposition of languages») тощо були неоднозначно оцінені сучасними практиками й критиками перекладу.

Так, Джеремі Мандей характеризує берманівський метод «аналітичного перекладу» («analytic of translation» [15, с. 278]) як негативно аналітичний («the «negative analytic» and deformation of translation» [19, с. 142]). Свою оцінку критик пояснює тим фактом, що за «аналітичного перекладу» створюється система «тенденцій або сил, які змушують перекладача відходити від своєї головної мети» [15, с. 289]. Інший теоретик і критик художнього перекладу професор Ноттінгемського університету Розмарі Чепмен також несхвально оцінює функцію «деформаційних тенденцій» А. Бермана щодо створення «зрозумілішого», більш «витонченого», більш «біглого», «повнішого» аніж оригінал» [15, с. 288] (переклад мій. – М.Р.) перекладу шляхом деформації букви першотвору на користь збереження його смислового цілого («the deformation of the letter in favour of meaning» [ibid.]). Проте, на думку Р. Чепмен [16, с. 157], не викликає сумнівів раціональність усвідомлення А. Берманом негативних наслідків запропонованого ним методу перекладу, що підтверджується пошуком ученим шляхів мінімізації подібних деформацій за допомогою створення певної протилежної системи, яка нейтралізуватиме або послаблюватиме ці негативні тенденції («a sort of counter-system destined to neutralize, or attenuate, the negative tendencies» [15, с. 278]). Девід Купер, професор Іллінойського університету, також критикує ідею А. Бермана про таксономію перекладацьких деформацій, наголо-

шуючи, однак, на загрози негативних наслідків явища культурологічного опору в процесі художнього перекладу [18, с. 56, 59].

Отже, поділяючи думку дослідників і критиків перекладацьких тактик А. Бермана на шляху створення часткової теорії франко-англійського перекладу художньої літератури Канади, вважаємо, що теоретичний і практичний досвід ученого вкотре актуалізує питання перекладацького такту, пошуку золоті середини та визначення пріоритетів роботи перекладача-майстра.

Як спробу ілюстрації причин появи перекладацької деформації розглянемо фрагменти перекладів роману Джорджа Орвелла «*Animal Farm*» (George Orwell) у виконанні І. Чернятинського та Ю. Шевчука. У процесі порівняльного аналізу виявлено випадки збою у ході відтворення кількісно-якісного плану таких лексико-семантичних едностей ТО, як, скажімо, *Mr. Jones, of the Manor Farm, the hen-houses, dancing from side to side, snoring* тощо. Об'єктивномовні зсуви у перекладі І. Чернятинського призводять до появи у ТП нової якості – суб'єктивної деформації через збій під час передавання смислових домінант (див. П. Тороп (1995)) образу англійського землевласника з феодальними рисами. Так, поява у ТП акультураційних лексем «пан» і «хутір» підміняє автентичність ситуації оригіналу, а введення культурними «Дідівщина» взагалі негативно змінює семантико-прагматичну структуру алюзії першотвору *the Manor Farm*. З цієї причини, зважаючи на соціально-культурний і просторово-часовий фактори, Ю. Шевчук перекладає роман наново і там вживає номінації «містер», «ферма» і «Садіба», які мінімізують будь-які можливі образні деформації у ТП. Однак розглянуті приклади втрат у перекладі І. Чернятинського через прийоми семантичних замінів, вилучень і додавань компенсуються вдалими рішеннями відтворення авторських прагматично-маркованих номінацій *kicked off* («хвицнувши... скинув»), *drew himself* («хильнув») тощо, тоді як варіанти Ю. Шевчука «роззувся» та «зачерпнув» стилістично нейтралізують авторську прагматику.

Аналіз відмінностей в українських текстах перекладу ситуації першотвору підтверджує можливість появи у перекладі певної деформації як наслідку варіативності МП у художньому дискурсі та різниці у сприйнятті автора та переклада-

дача об'єктивно-суб'єктивної мовної даності. Цей факт підтверджується деформацією образу містера Джонса в тексті українського перекладу І. Чернятинського, в якому цільовому читачеві представлено відмінний від авторського образ – не заможний власник англійської ферми, а український селянин з хутора «Дідівщина», де є дірки в курнику, який «хилля» склянки пива з бочки в посудній та чия дружина-пані смачно хропе. Натомість, у перекладі Ю. Шевчука змальовано образ не українського пана, а власне англійського фермера, в якого в курятниках не дірки, яких немає в оригіналі, а кормушки, який не «хилляє», а зачерпує кухоль пива з барила в коморі та чия дружина зветься місіс Джонс. Отже, є певні підстави стверджувати, що мікровідхилення І. Чернятинського на лексико-семантичному рівні ТП зрештою призводять до серйозних змін у загальній картині образу ТО.

Висновки і пропозиції. Представлене дослідження проблемами розкриття сутності поняття деформації дало можливість дійти висновку, що одні автори трактують деформацію як явище у перекладі – результат варіативності МП у художньому дискурсі (О. Чередниченко), свідомий, раціональний процес перетворення ТО у перекладі (М. Гарбовський), явище кількісних розбіжностей одиниць в оригіналі та його перекладі (О. Кретов), натомість інші – як перекладацький метод – усвідомлене викривлення певного параметра ТО, «тактичний хід» у руслі певної перекладацької стратегії, вимушений «відступ» перекладача (М. Гарбовський) та як прийом в аспекті методу «напруженої структури» (Ю. Плешкова). Єдиного методологічного підходу до вивчення природи перекладацької деформації, параметрів її функціонування у перекладі, умов появи, а також відмінностей від суміжних форм вторинної комунікації не існує, що уповільнює процес термінологічного визначення та однозначності розуміння базових трансляційних понять у контексті становлення перекладознавства як самостійної дисципліни.

Логічним видається висновок про те, що термін «деформація» трансформологізовано у зв'язку з переходом наукового поняття в розряд загально-вживаної термінології перекладознавства. Тобто це поняття стає дедалі відкритішим для нових теоретично-практичних розвідок.

Список літератури:

1. Алексеев С.А. Передача структуры образов художественного текста в переводе (на материале англо-русских переводов): дис. ... канд. филол. наук: 10.02.20 / Алексеев Сергей Анатольевич. – Москва, 2009. – 298 с.
2. Гарбовский Н.К. Теория перевода: [учебник] / Николай Константинович Гарбовский. – М., 2004. – 543 с.
3. Демещька В.В. Теория адаптации в перекладі: дис. ... доктора филол. наук: 10.02.16 / Демещька Владислава Валентинівна. – К., 2007. – 580 с.
4. Кам'янець А. Интертекстуальна іронія і переклад / А. Кам'янець, Т. Некряч. – К.: Видавець Карпенко В.М., 2010. – 176 с.
5. Кияк Т.Р. Теория і практика перекладу (німецька мова): [підручник для студ. ВНЗ] / Т.Р. Кияк, О.Д. Огуй, А.М. Наumenко. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 592 с.
6. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты): [учебник для ин-тов и фак. иностр. яз.] / Вилен Наумович Комиссаров. – М.: Высш. шк., 1990. – 253 с.
7. Кретов А.А. Деформация текста при переводе / А.А. Кретов // Социокультурные проблемы перевода: сб. науч. трудов. – Воронеж: ВГУ, 2002. – Вып. 5. – С. 89–91.
8. Найда Ю.К. науке переводить. Принципы соответствий / Юджин Найда // Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике: сб. статей. – М.: Международные отношения, 1978. – С. 114–137.
9. Плешкова Ю.П. Метод «напряженной структуры» в исследовании текста: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук: спец. 10.02.19 «Теория языка» / Ю.П. Плешкова – Воронеж, 2007. – 12 с.
10. Псурцев Д.В. Интерпретация и перевод художественного текста с опорой на образно-ассоциативные компоненты / Д.В. Псурцев // Вопросы филологии: науч. ж.-л. [«Проблемы перевода»]. – Москва. – 2008. – № 2(29). – С. 74–81.
11. Радчук В.Д. Що таке інтерпретація? / В. Радчук // Нова філологія. – Запоріжжя: ЗДУ, 2001. – № 1. – С. 108–121.
12. Чарычанская И.В. Языковые средства выражения коммуникативного намерения переводчика: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук: спец. 10.02.19 «Теория языка» / И.В. Чарычанская. – Воронеж, 2005. – 23 с.
13. Чередниченко О.І. Про мову і переклад / Олександр Іванович Чередниченко. – К.: Либідь, 2007. – 248 с.

14. Якобсон Р.О. О лингвистических аспектах перевода / Р.О. Якобсон // Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике. – М.: Междунар. отношения, 1978. – С. 16–24.
15. Berman A. Translation and the Trials of the Foreign / A. Berman; tr. by L. Venuti // The Translation Studies Reader / ed. by Lawrence Venuti. – Devon: Florence Production Ltd., 2004. – P. 276–289.
16. Chapman R. Between Languages and Cultures: Colonial and Postcolonial Readings of Gabrielle Roy / Rosemary Chapman. – Canada: McGill-Queen's Univ. Press, 2009. – 308 p.
17. Connor P. Translation Theory / P.Connor // The Encyclopedia of the Novel / ed. by Peter M.Logan. – U.K.: Blackwell Publishing Ltd., 2011. – Vol. II. – P. 817–822.
18. Cooper D.L. Vasilii Zhukovskii as Translator and the Protean Russian Nation / D.L. Cooper // Contexts, Subtexts and Pretexts: Literary Translation in Eastern Europe and Russia / ed. by Brian J.Baer. – Amsterdam: John Benjamins Publishing Co., 2011. – P. 55–79.
19. Munday J. Introducing Translation Studies. Theories and Applications / Jeremy Munday. – N.Y.: Routledge, 2008. – 236 p.

Джерела ілюстративного матеріалу:

20. Веддінгтон-Фезер Дж. Сучасні англійські оповідки / Дж. Веддінгтон-Фезер // Всесвіт. – 2007. – № 7/8. – С. 106–117.
21. Waddington-Feather J. Ira and the Cycling Club Lion and Other Short Stories / J. Waddington-Feather. – Shrewsbury: Feather Books, 2006. – 106 p.

Ребенко М.Ю.

Институт филологии

Киевского национального университета имени Тараса Шевченко

ПЕРЕВОДЧЕСКИЕ ДЕФОРМАЦИИ В ИНТЕРПРЕТАЦИОННОЙ МОДЕЛИ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ПЕРЕВОДА

Аннотация

Исследованы теоретические вопросы интерпретационной концепции перевода, которые призваны освещать причины и результаты расширения границ переводческой свободы. Показано, что явлению переводческой деформации до сих пор наука о переводе не уделяла должного внимания. Из-за отсутствия четкого толкования переводческой деформации зафиксировано замедление процесса терминологического определения и однозначности понимания базовых трансляционных понятий в контексте становления переводоведения как самостоятельной дисциплины.

Ключевые слова: переводческая деформация, преобразования в переводе, интерпретация, стратегия переводчика, художественный перевод.

Rebenko M.Yu.

Institute of Philology

Taras Shevchenko National University of Kyiv

TRANSLATION DEFORMATIONS WITHIN INTERPRETATION MODEL OF LITERARY TRANSLATION

Summary

It has been analyzed the theoretical issues of the translation interpretation concept aimed to emphasize the causes and results of free translation activity. Nowadays the phenomenon of translation deformation has been underestimated by the modern translation science. The lack of research of translation deformation characteristics has caused a slowdown of the processes of terminological defining and unambiguous understanding of basic concepts within the formation of translation studies as a distinct discipline.

Keywords: translation deformation, translation transformations, interpretation, strategy of a translator, literary translation.